

TIETEEN, TAITEEN JA SIVISTYKSEN PUOLESTA
TOIMINTASUUNNITELMA 2022

PROFESSORILIITTO
PROFESSORFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

www.professoriliitto.fi

Professoriliiton toimintasuunnitelman PAINOPISTEET 2022

1. Tutkimuksen ja opetuksen vapauden ja sivistyksen puolesta

Puolustamme tutkimuksen vapautta. Korostamme tieteen, taiteen ja sivistyksen merkitystä yhteiskunnassa.

Julkistamme liiton hallitusohjelmataavoitteet.

Edellytämme, että yliopistoyhteisön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia lisätään. Teemme selvityksen yliopistojen johtosäännöistä yliopistodemokratian näkökulmasta.

Selvitämme vaihtoehtoja nykyiselle yliopistojen rahoitusmallille.

Turvaamme professorikunnan ja muun opetus- ja tutkimushenkilöstön tekijänoikeudet ja oikeudet aineistoihin.

2. Hyvän työn puolesta

Yliopistojen työehtosopimuksen neuvotteluissa vaadimme, että professoreille turvataan mahdollisuus säännöllisiin tutkimusjaksoihin.

Edistämme jäsenistöemme mahdollisuuksia keskittyä ydintehtäviinsä. Teemme selvityksen professoreiden työnkuvasta. Edistämme professorin urapolulla (tenure track) olevien asemaa.

Vahvistamme paikallista edunvalvontaa.

Professoriliiton toiminnan PÄÄPIIRTEET 2022

1. TUTKIMUKSEN JA OPETUKSEN VAPAUDEN JA SIVISTYKSEN PUOLESTA

Professoriliitto vaalii tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapautta ja edistää niitä turvaavia oikeuksia

Puolustamme tutkimuksen vapautta, johon kuuluu vapaus valita tutkimuksen aiheet, menetelmät ja julkaisutavat. Korostamme tieteen, taiteen ja sivistyksen merkitystä yhteiskunnassa.

Edistämme tiedemyönteisen ja osaamista arvostavan ilmapiirin syntymistä Suomeen.

Teemme tiivistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden ministeriöiden, Suomen Akatemian, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFIn, Suomen ylioppilaskuntien liiton, Sivistystyönantajien, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin, keskeisten henkilöstöjärjestöjen sekä poliittisten päätöksentekijöiden kanssa.

Professoriliitto ajaa yliopistojen ja tutkimuksen voimavarojen vahvistamista

Vaikutamme laatimalla hallitusohjelmataavoitteet, julkaisemalla kannanottoja ja lausuntoja ja järjestämällä sidosryhmätapaamisia siihen, että Suomessa investoitaisiin tutkimukseen ja ylimpään koulutukseen.

Vaadimme, että hallitusohjelmassa linjatut panostukset yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin toteutetaan täysimääräisesti koko hallituskauden ajan. Edellytämme, että indeksit ovat voimassa myös meneillään olevan hallituskauden jälkeen. Edellytämme, että yliopistoille määritellyistä lisäaloituspaikoista koituvat kulut resursoidaan täysimääräisesti, ja että koulutuksen laatu säilyy. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen (TKI) osuutta on korotettava vähintään neljän prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Korostamme perusrahoituksen tärkeyttä. Korkealaatuisen perustutkimuksen tulokset ovat ylimmän opetuksen perusta ja uusien sovellusten mahdollistaja kaikkialla yhteiskunnassa.

Seuraamme, miten esimerkiksi Suomen Akatemian jakama profiloitumisraha ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän strategisen rahoituksen osuuden kasvattaminen vaikuttavat eri yliopistoihin. Seuraamme myös niin sanotun lippulaivahankkeen toteuttamista.

Professoriliitto vahvistaa tutkimuksen, opetuksen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen yhteyttä

Korostamme opetuksen, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen yhteyttä Suomen menestystekijöinä.

Korostamme tutkitun tiedon merkitystä päätöksenteossa.

Tuotamme vaihtoehtoja ja uusia ideoita päätöksenteon pohjaksi hyödyntämällä asiantuntevaa jäsenistöämme.

Professoriliitto toimii yliopistoyhteisön autonomian vahvistamiseksi ja edistää professorikunnan vaikutusmahdollisuuksia yliopisto- ja tiedeyhteisöissä

Korostamme yliopistoyhteisön ja yliopistojen autonomista asemaa. Teemme selvityksen yliopistojen johtosäännöistä ja niiden vaikutuksista yliopistojen autonomiaan sekä professoreiden vaikutusmahdollisuuksiin ja toimintaan.

Yliopistojen autonomiaa on vahvistettava muuttamalla yliopistojen rahoitusmallia. Vaadimme, että yliopistojen rahoituksen painopistettä siirretään tutkintomääristä vapaaseen tutkimukseen. Vaadimme, että rahoituksen painopistettä siirretään lyhyen aikavälin tulokellisuusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta yliopistolaissa edellytettyyn perusrahoitukseen eli pitkäjänteiseen rahoitukseen, joka antaa yliopistoille mahdollisuuden päättää rahoituksen kohdentamisesta yliopistoissa niiden omien strategisten valintojen mukaisesti.

Edellytämme, että professorikuntaa kuullaan yliopistojen ja tutkimuslaitosten strategisessa päätöksenteossa ja rakenteellisessa kehittämisessä.

Vaadimme yliopistolain muuttamista siten, että julkisoikeudellisen yliopiston yliopistokollegion ja säätiöyliopiston yhteisen monijäsenen hallintoelimen tehtäviin lisätään johtosääntöjen vahvistaminen sekä yliopiston strategian, hallituksen laatimien talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen. Lisäksi esitämme yliopistolain muuttamista ja täydentämistä siten, että yliopistokollegio ja yhteinen monijäseninen hallintoelin voi vapauttaa hallituksen tai sen jäsenen tehtävästään, jälkimmäisen myös ilman, että hallitus tekee esityksen vapauttamisesta. Edellytämme, että säätiöyliopiston monijäsenen hallintoelimen asemaa vahvistetaan yliopistolaissa siten, että säätiöyliopiston yhteinen monijäseninen hallintoelin valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä päättää itse hallituksen valintaa koskevista menettelyistä.

Edellytämme, että yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään nykylainsäädännön pohjalta. Tieteellinen tutkimus, tieteellinen ja taiteellinen tutkijakoulutus sekä professorinimikkeet eivät kuulu ammattikorkeakouluihin.

Professoriliitto puolustaa jäsentensä tekijänoikeuksia oman työnsä tuotoksiin ja aineistoihin

Turvaamme professoreiden oikeudet aineistoihin ja luovaan työhön.

Osallistumme aktiivisesti immateriaalioikeuksien, erityisesti keksintö- ja tekijänoikeusasioiden kehittämiseen yliopistoissa.

Hyödynnämme laatimaamme suositusta tekijänoikeuksista sovittaessa.

Vakiintuneen käytännön mukaisesti yliopistojen opetus- ja tutkimustyössä toimivien henkilöiden luomien teosten oikeudet eivät siirry työnantajalle, ja tutkijat määräävät itse tutkimuksensa tuloksista. Edellytämme, että edellä mainittu käytäntö ei muutu.

2. HYVÄN TYÖN PUOLESTA

Professoriliitto kokoaa yhteen eri alojen ja erilaisissa tehtävissä toimivat professorit

Olemme kaikkien professoreiden ja tulevien professoreiden liitto. Eri alat, yliopistot ja tutkimuslaitokset ovat edustettuina liitossamme.

Huomioimme toiminnassamme uran eri vaiheessa olevat jäsenet sekä ulkomailta tulleet jäsenet.

Vahvistamme professorikunnan yhteenkuuluvuutta.

Seuraamme jäsenmäärän kehittymistä kuukausittain. Keräämme tietoa uusien jäsenten liittoon kohdistamista odotuksista. Selvitämme syitä, miksi jäsenkelpoiset eivät ole liittyneet liittoon.

Takaamme jäsenillemme mahdollisuuden vaikuttaa liiton päätöksentekoon. Kaikille jäsenille avoin liiton kokous järjestetään seuraavan kerran syksyllä 2022. Liitossa toimii 14 osastoa, joita ei ole rekisteröity erillisiksi yhdistyksiksi, vaan ne toimivat liiton edustajina paikallistasolla.

Annamme jäsenillemme työsuhde- ja eläkeasioita koskevaa neuvontaa.

Päivitämme tarjoamiamme jäsenetuja tarvittaessa. Jäsenemme saavat esimerkiksi Acatiimi-lehden ja Tiede-lehden. Jäsenillemme on otettu vapaa-ajan tapaturmavakuutus sekä matkustaja- ja matkatavaravakuutus. Jäsenillämme on mahdollisuus saada liiton kalenteri ja professori.fi-sähköpostilaatikko.

Professoriliitto turvaa professorin asemaa muutoksissa

Vain Professoriliitto ajaa professorikunnan etuja.

Vaadimme, että vakinaisten professoreiden työsuhdeturvaa vahvistetaan.

Vaadimme, että professorien työsuhde on voimassa toistaiseksi. Perusteettomat määräaikaiset työ- ja virkasuhteet tulee muuttaa toistaiseksi voimassa oleviksi työsuhteiksi ja viroiksi. Lisäksi näemme vakavana uhkana kokoaikaisten professoreiden tehtävien olevan lisääntyvässä määrin osa-aikaisia, jolloin tieteenalan kehittämiseen ja tutkimukseen jää riittämättömästi aikaa. Osa-aikaisuus heikentää myös professoreiden vaikuttamismahdollisuuksia yliopistoissa.

Edellytämme, että professoreita ei irtisanota tuotannollisilla tai taloudellisilla perusteilla. Tarjoamme uudelleensijoittumispalveluita toistaiseksi voimassa olevasta työ- tai virkasuhteesta tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla irtisanotuille.

Autamme jäseniämme kaikissa työelämän muutostilanteissa. Jäsenten apuna toimivat myös osastot ja professoriluottamusmiehet.

Tarjoamme jäsenillemme jäsenetuna työttömyysvakuutuksen Opettajien työttömyyskassan kautta.

Säilytämme ammatillisen oikeusturvavakuutuksen enimmäismäärän 25 000 eurossa ja vastuuvakuutuksen enimmäismäärän 100 000 eurossa.

Tarjoamme jäsenille puhelinneuvontaa yksityiselämän oikeusasioissa.

Professoriliitto kehittää jäsentensä tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia työskentelyolosuhteita

Vaikutamme siihen, että professorikunnalla on hyvät edellytykset vapaan tutkimuksen tekemiseen, opetukseen ja taiteelliseen toimintaan.

Vaadimme vapaan tutkimuksen turvaavan aidon perusrahoituksen lisäämistä. Nyt professoreiden aikaa kuluu kohtuuttomasti ulkoisen rahoituksen hankkimiseen.

Vaadimme yliopistojen työsopimusneuvotteluissa, että professoreilla on säännöllisesti mahdollisuus olla työehtosopimukseen perustuvalla opetuksesta ja hallintotyöstä vapaalla tutkimusjaksolla ja että professoreilla on mahdollisuus akateemisen johtamistehtävän päättymisen jälkeiseen tutkimuskauteen.

Tapaamme säännöllisesti yliopistojen rehtoreita ja muuta yliopistojen sekä tutkimuslaitosten johtoa. Otamme tapaamisissa esille ajankohtaisten asioiden lisäksi professoreiden rekrytointeihin ja palkkaukseen, tutkimusmahdollisuuksiin, tekijänoikeuksiin sekä muihin hyvän työn edellytyksiin liittyviä asioita, kuten asiantuntevan avustavan henkilöstön tärkeyden.

Edellytämme, että yliopistoissa työskenteleviin professoreihin sovelletaan kokonaistyöaika. Korostamme, että yliopistojen työehtosopimuksen mukaisesti opetus- ja tutkimushenkilöstön kokonaistyöaika noudattavat vastaavat itse omasta työajastaan ja sen käyttämisestä työsuunnitelmassa oleviin tehtäviin. Professorien kontaktiopetuksen enimmäistuntimääriä ei tule kasvattaa.

Vaikutamme siihen, että professoreiden suhteellista osuutta opetus- ja tutkimushenkilöstöä lisätään ja että professorin urapolku -järjestelmä ei johda professuurien vähenemiseen.

Päivitämme suosituksemme professorin reilusta urapolusta. Neuvomme urapolulla olevia jäseniä ja otamme tarvittaessa kantaa yliopistokohtaisiin ohjeistuksiin.

Ohjeistamme ja neuvomme professori-nimikkeiden käytössä.

Tarjoamme jäsenillemme Kelan järjestämää ammatillista Kiila-kuntoutusta, jonka tarkoituksena on parantaa työkykyä ja tukea jaksamista työelämässä.

Osallistumme kansainväliseen toimintaan ja kuulumme jäsenenä muun muassa seuraaviin järjestöihin: Education international (EI), The European Trade Union Committee for Education (ETUCE) and Higher Education Research Standing Committee (HERSC).

Pidämme yhteyttä pohjoismaisiin yliopistosektorin ammattijärjestöihin.

Professoriliitto huolehtii professorikunnan asianmukaisesta palkkakehityksestä

Vaadimme, että professoreiden palkka vastaa työn vaativuutta. Palkkausjärjestelmien tulee paremmin huomioida työn vaativuus ja henkilökohtainen suoriutuminen sekä professorin koko työnkuva.

Edellytämme, että professorin urapolulla olevien palkka vastaa työn vaativuutta ja henkilökohtaista suoriutumista ja että se kehittyy urapolulla etenemisen myötä.

Teemme palkkaselvityksen, jonka avulla seuraamme yliopiston palkkausjärjestelmässä olevien professoreiden (full), associate professoreiden ja assistant professoreiden, Aalto-yliopiston professoreiden sekä valtion tutkimuslaitosten professoreiden palkkauksen kehittymistä. Seuraamme myös professoreiden lukumääriä sekä akateemisista johtamistehtävistä maksettavien palkkioiden, täydentävän rahoituksen hankkeiden johtamispalkkioiden sekä asiantuntijatehtävistä ja -lausunnoista maksettavien palkkioiden maksamista. Tavoittelemme tasa-arvoista ja yhdenvertaista palkkauksellista kohtelua koko professorikunnalle.

Kannustamme jäseniämme osallistumaan yliopistojen arviointiryhmien toimintaan.

Työskentelemme Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n yliopistosektorin neuvottelukunnassa, keskustason pääneuvotteluryhmässä sekä muissa työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen yhteisissä neuvottelu- ja työryhmissä. Hoidamme tutkimuslaitosten edunvalvontaa mukaan lukien professoreiden palkkauksen kehittämistä yhteistyössä JUKOn ja Vakavan kanssa.

Teemme tiivistä yhteistyötä keskeisten yliopisto- ja valtiosektorilla toimivien liittojen kanssa. Toimimme keskusjärjestö Akavassa ja akavalaisten liittojen yhteenliittymässä Vakavassa professorikunnan edunvalvojana.

Vaikutamme erityisesti Akavan kautta siihen, että ansiotulon verotusta kevennetään ja että solidaarisuusvero ja emeritus- ja emeritaprofessoreita koskeva niin sanottu raippavero poistuvat.

Osallistumme yliopistojen työehtosopimusneuvotteluihin 31.3.2022 saakka voimassa olevan yliopistojen työehtosopimuksen uudistamiseksi.

Seuraamme tiiviisti valtiosektorin virka- ja työehtosopimusneuvotteluita 31.2.2022 saakka voimassa olevan valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen uudistamiseksi.

Valmistaudumme yhdessä muiden yliopistosektorin ja valtio sektorin liittojen kanssa mahdollisiin järjestöllisiin toimiin työehtosopimusneuvotteluiden johdosta.

Professoriliitto tukee professoreiden myönteistä ammattikuvaa ja yhteisöllisyyttä

Korostamme professoreiden asiantuntijuutta tieteessä, ylimmässä opetuksessa, yliopiston ja tutkimuslaitoksen johtamisessa sekä yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

Tarjoamme jäsenillemme mahdollisuuden pitää yhteyttä professorikollegoihin liiton paikallistoiminnan kautta.

Seuraamme professori-nimikkeiden ja professorijohdannaisten nimikkeiden käyttöä. Liiton hallitus päivittää tarvittaessa professorin nimikkeen käyttämisestä annettua ohjetta.

Järjestämme Communicatio Academica -tilaisuuden, minkä yhteydessä julkistamme Vuoden Professori 2022 valinnan ja järjestämme jäsentilaisuuden.

Käynnistämme Professorimatrikkelin päivitystyön. Edellinen matrikkeli on julkaistu painettuna kirjana ja sähköisesti vuonna 2008. Tämän jälkeen verkossa olevaan Professorimatrikkeliin on lisätty uusien jäsenten tiedot, mikäli jäsen on näin halunnut. Lisäksi jäsenillä on ollut mahdollisuus päivittää tietojaan.

Päivitämme Professorin eettiset ohjeet.

Tarjoamme jäsenkunnalle webinaareja ajankohtaisista aiheista. Järjestämme jäsenille avoimen Kevätseminaarin.

Tiedotamme jäsenkirjeessä professoreita koskevista ajankohtaisista asioista.

Professoriliitto edistää professorien mahdollisuuksia ja edellytyksiä toimia tiedeyhteisöjen johtotehtävissä

Edustamme myös johtoasemassa olevia. Suuri osa liiton jäsenistä toimii esihenkilö- tai muissa johtotehtävissä.

Valtuuston linjauksen mukaisesti yliopiston dekaanin, vararehtorin ja rehtorin tulee olla professoreita. Yliopistojen johtosääntöjä on muutettava niin, että tiedekuntaneuvosto tai vastaava monijäseninen toimielin valitsee dekaanin tai että valinnan tekee tiedekuntaneuvoston esityksen perusteella yliopiston rehtori tai hallitus.

Järjestämme akateemisen johtamisen seminaarin ja muuta koulutusta esihenkilö- ja johtotehtävissä toimiville.

Professoriliitto vahvistaa paikallista toimintaansa

Kannustamme osastojamme olemaan yhteydessä oman alueensa kansanedustajiin ja muihin yhteiskunnallisiin päättäjiin erityisesti tieteen/taiteen ja ylimmän opetuksen resurssien vahvistamiseksi.

Kannustamme osastojamme käymään säännöllisesti keskusteluja organisaationsa ylimmän johdon kanssa.

Tuemme yliopistokohtaisten osastojen ja tutkimuslaitosprofessoreiden osaston toimintaa taloudellisesti, järjestämme osastojen edustajille paikallistoiminnan kehittämisseminaarin sekä osastojen puheenjohtajille seminaarin, osallistumme osastojen järjestämiin kokouksiin ja teemme tiivistä yhteistyötä osastojen kanssa.

Koulutamme ja tuemme professoriluottamusmiehiä. Tavoitteenamme on, että jokaisessa yliopistossa on professoripäälouottamusmiehenä Professoriliiton jäsen.

3. PROFESSORILIITON VIESTINTÄ JA HALLINTO

Ennakoiva viestintä toiminnan tukena

Viestimme näkemyksistämme Acatiimi-lehden, tiedotteiden, lausuntojen, verkkosivujen, sosiaalisen median sekä sähköisten jäsenkirjeiden kautta.

Julkaisemme Acatiimi-lehteä yhdessä Tieteentekijöiden liiton ja Yliopistojen opetusalan liiton YLLn kanssa. Acatiimin painosmäärä on noin 12 000 kappaletta, lehdellä on oma verkkosivusto sekä Twitter-tili. Sekä lehden painettu versio että verkkosivu uudistuvat alkuvuodesta 2022.

Toiminnan perustana on tasapainoinen hallinto

Varmistamme liiton talouden tasapainon jäseniltä perittävillä jäsenmaksuilla sekä sijoitustoiminnan tuotoilla.

Sijoitustoimikunta toimii hallituksen apuna, joka tekee päätökset liiton sijoitustoiminnasta sijoitusstrategiaa noudattaen.

Palvelemme jäseniämme kaikissa asioissa joustavasti ja nopeasti.